

NÄITLEJA JA TEMA ROLL – HELI VESKUS JA ISOLDE

TEATER. MUUSIKA. KINO DETS. 2008

Kas Isolde partii laulmine oli teie esimene tõsisem kokkupuude Wagneri loominguga?

Lauljana olen Wagneriga kokku puutunud suhteliselt vähe. Möödunud aastal oli võimalus laulda ühel Wagneri galal kahte suurt stseeni, Elsa unenäo stseeni „Lohengrinist“ ja Sieglinde stseeni „Valküürist“, möödunud kevadel laulsin Estonia sümfooniaorkestri kontserdil „Isolde armusurma“. Ja ongi kõik.

Kas vastasite rõõmuga kohe „jaa“ või võtsite mõtlemisaega, kui teile tehti ettepanek laulda ühte nimiosa „Tristanis ja Isoldes“?

Ahvatlus oli loomulikult suur, aga kas ma rõõmuga nõustusin? Ei tea. Mulle oli see loomulikult väga suur tunnus, aga sellest hoolimata võtsin päris pika mõtlemisaja, sest see ei ole ooper, kuhu hüpata „pea ees“ sisse. Sellised suured partiid vajavad palju rohkem sisselaulmise aega. Peab oskama selle nelja tunni vältel oma jõudu jagada. Suured staarid on öelnud ja ka Tristani partii esitaja Heikki Siukola ütles mulle: „Tüdruk, sul kulub vähemalt kaks aastat, et see partii sulle omaseks saaks!“ Alguses tundus, et mis kaks aastat! Aga mida rohkem ma selle rolli ja muusikaga olen tegelnud ja selle muusika sees olnud, seda enam tunnen, et neil kõigil on õigus. See partii vajab küpsemist. Kuid ma olen saanud tunde, et see on minu partii.

On see dramaturgiliselt nii sügav, aeganõudev ja raske või on muusika nii komplitseeritud?

Wagner on muusikaliselt väga keeruline. Tema teoseid ei ole kerge laulda. Kui alustasin, siis tundsin, et üle poole tunni järjest ei suuda. Lihtsalt mõte väsis. Meloodia kulgeb kogu aeg kuhugi, aga sa ei näe selle lõppu. See ei lahene, muusika muudkui läheb ja läheb ja sel pole lahendust enne kui alles ooperi lõpus – „Isolde armusurmas“. Aga selle ni peab jõudma! Ooperi ülipingestatud harmoonia on see, mis algul koormab, eelkõige su vaimu. Kui aga muusika on juba omaseks saanud, võib see su südamesse jääda.

Kevadel saite suhteliselt vähe lavaproove, ütlesite siis, et ei ole veel valmis lavale astuma. Nüüd on olnud rollil aega küpsemiseks terve suvi. Kas nüüd olite valmis?

Tahaksin loota, et olin. Ma ei saa öelda, et see muusika on laulja jaoks ebamugavalt kirjutatud, aga lihtsalt seda materjali on nii palju ja see on nii pikk ja ega puhkamise võimalust ei ole üldse. Näiteks teise vaatuse alguses tuleb Isolde lavale ja lahkub siis, kui algab vaheaeg. Ja need vaatused pole mitte lühikesed. Probleem on, kuidas jagada oma jõudu, et lõpuni vastu pidada. Ja kuidas suutä kolmandas vaatuses end nii kaua soojana hoida, et laulda lõpus „Isolde armusurma“?!

Heli Veskus
Isoldena Wagneri
„Tristani ja
Isolde“ proovis,
kevad 2007.

Ma vaatasin kõiki proove. Ise sain proovides võrdlemisi vähe laval olla. Aga on väga tähtis kõike omal nahal läbi tunda ja elada. Loomulikult oli mul kasu Irmgard Vilsmaieri proovide jälgimisest. Irmgard on väga hea laulja ja tulevikus kindlasti väga hea Wagneri laulja. Kogu seda rahvusvahelist lauljate seltskonda oli nauditav kõrvalt vaadata. Näiteks Heikki Siukolat tema suurepärase Wagneri-kogemuste ja Tristani-kogemusega – ta on ju rohkem kui ka-

hekümnes lavastuses seda laulnud. Heikki andis mulle väga palju nõu. Ma natuke kurtsin talle ja tema tõi mind maa peale tagasi, rahustas maha. Teine Tristani osatäitja Peter Svensson, kellega mina oma debüüdi tegin, on ka väga hea laulja, tema aitab mind laval väga palju. Nii Irmgard kui ka Peter laulavad ju seda ooperit oma emakeeles – saksa keeles. Mulle on aga saksa keel võõras ning tekitab veel pisut probleeme. Siin olen ma küll väga tänulik Peterile, kes

aitas mind, ta ütles mulle teksti ette. Meil pole kahjuks suflööri. Maailmas kasutatakse tavaliselt Wagneri ooperite esitamisel alati etteütlejat, sest seda materjali on ju nii palju. Mati Vaikmaa, hea inimene, on võtnud nüüd minu etendustel selle rolli enda kanda. Ma olen talle selle eest väga tänulik. See teksti maht on nii suur, et meid võib tõesti kangelasteks pidada.

Mis teid kui lauljat võlub Wagneri muusikas?

See pidev kulgemine, mis esialgu mind väga väsis. Pidev lahenduse otsimine. See on kurnav, aga lõpuks jõuab kõik tõelise rahuloluni. Praegu, mil olen tegelnud selle muusikaga päevast päeva, kannan ma seda enesega kogu aeg kaasas. Kuigi vahel on tunne, et võiks sellest nüüd lahti lasta, aga ei saa, see lummab.

Kas see on teie meelest ooper armastusest või surmast?

Minu arvates on see eelkõige ikkagi ooper armastusest ja armusurmast.

Olete Estonias teinud palju ilusaid rolle. Kas Isolde osa debüüdi puhul võiks öelda, et olete saanud laulda enamikku soprani unistuste rollidest?

Olen mõelnud, jah, et kui ma nüüd selle Isolde ka ära laulan, kuhu siis edasi? Mis tuleb veel pärast Isoldet? Mulle on ikka suur õnn sülle langenud. Aga südamesopis tunnen, et tahaksin veel palju rohkem Verdit laulda. See muusika on mul jäänud kuidagi tagaplaanile. Täna olen laulnud vaid kahte Verdi rolli, aga neid on ju veel ja veel!

Küsitlenud AGE RAA

Wagneri „Tristan ja Isolde“, RO Estonia 2007. Isolde – Heli Veskus, Marke – Priit Volmer.

Harri Rospu fotod

